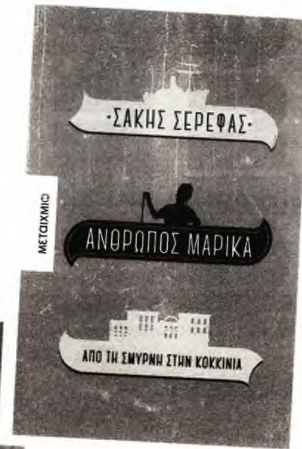

Ο Σάκης Σερέφας μιλά για την τελευταία νουβέλα του, που έχει ως ηρωίδα του μία αξέχαστη Ελληνίδα ερμηνεύτρια

Μ Της Κυριακής Τσολάκη

«Ο Άνθρωπος Μαρίκα» μέσα του

νέντευξή της. Γι' αυτό και τα γραφόμενα για αυτήν στα διάφορα βιβλία είναι αλληλοσυγκρουόμενα, τόσο για την καταγωγή της όσο και για το έτος γέννησής της, αλλά και για άλλα βασικά στοιχεία του βίου της. Αυτό ήταν ο ένας παράγοντας που κέντρισε το συγγραφικό ενδιαφέρον μου: να της δώσω μια φωνή, τη φωνή της που δεν διασώθηκε παρά μόνο σε δίσκους», σημειώνει ο Σάκης Σερέφας.

Ένα αφανές νήμα μεταξύ ζωής και τραγουδιών

Η σύνδεση της συλλογικής με την ατομική ιστορία ήταν για εκείνον μία απολύτως συνειδητή συγγραφική πρόθεση. «Το λαϊκό και το ρεμπέτικο τραγούδι, όπως άλλωστε και τα δημοτικά τραγούδια, απηχούσαν (και χρησιμοποιούσαν) παρελθοντικό χρόνο, αφού δεν δημιουργούνται σήμερα δημοτικά, λαϊκά ή ρεμπέτικα τραγούδια, ανήκουν πια στην εποχή τους» άλλοτε άμεσα και άλλοτε έμμεσα τις συνθήκες που τα γέννησαν, τις κοινωνικές και τις πολιτικές. Αν παρακολουθήσει κανείς τα τραγούδια και τον βίο της Μαρίκας Νίνου, θα δει πως συνδέονται με ένα αφανές νήμα με τη Μικρασιατική Καταστροφή, τη μεταξική δικτατορία, την Κατοχή, τον Εμφύλιο, τα Σεπτεμβριανά στην Πόλη ή τη μεταástευση στην Αμερική. Όλα αυτά θέλησε να τα αποδώσει στη νουβέλα μου και με κατεύθυναν στη συγγραφή της», λέει.

Μέσα στο βιβλίο είναι χαρακτηριστική η φράση: «Κάθε απόπειρα για ενδοσκοπήση μοιάζει με την προσπάθεια κάποιου να διαπιστώσει αν το φως στο εσωτερικό του ψυγείου είναι αναμμένο ή σβηστό, όταν η πόρτα του είναι κλειστή». Τον ρωτώ αν τελικά, είναι μάταιο να αναζητάμε τα κρύα σκοτάδια μας. «Έχω την αίσθηση πως το ζητούμενο δεν είναι να ανακαλύψεις έναν κρυμμένο εαυτό μέσα σου αλλά να επινοήσεις έναν ενδιαφέροντα για να ζήσεις μαζί του τη ζωή που σου αναλογεί σε αυτόν τον πλανήτη. Βρίσκω πιο ενδιαφέρον το να ψαχτείς το ψυγείο σου με καλούδια παρά να το ψαχουλεύεις στα τυφλά κι ό, τι πιάσεις», απαντά.

Τέλος, μιλά για την παιδική σχέση του με την ερμηνεύτρια, την εποχή της, τις μουσικές αυτής της «σχολής», αφού του ρεύματος. «Η Νίνου, όπως και η Μπέλλου, ο Τοιτσάνης, ο Βαμβακάρης, ο Παπαϊωάννου ή ο Πετριναδάκης είναι αυτοί που ακούγαμε στα κουτούκια όπου πηγαίναμε για ρετινές στα λυκειακά και στα φοιτητικά χρόνια ενώ στα μπαρ ακούγαμε Jethro Tull, Deep Purple και τζαζ. Ομολογώ πως τα ίδια κάνω και τώρα», καταλήγει.

Πολλοί είναι εκείνοι που λένε πως τα θέματα για τα βιβλία δεν τα διαλέγει ο συγγραφέας αλλά τον επιλέγουν εκείνα. Έτσι και στην περίπτωση του Σάκη Σερέφα. Η Μαρίκα (Νίνου) τον «επισκέφθηκε» πριν από τρία χρόνια περίπου, «ίσως περισσότερο», όπως λέει στη «ΜτΚ». Χρειάστηκε πάνω από έναν χρόνο μέχρι να μπει στο σύμπαν της, ακούγοντας τα τραγούδια της και αναδιφώντας στα λιγοστά στοιχεία που υπάρχουν για αυτήν αλλά και στα πολλά που υπάρχουν για τη γύρω πραγματικότητα στα χρόνια που έζησε.

Έτσι άρχισε να γεννιέται ένα βιβλίο μυθοπλασίας με ηρωίδα τη σπουδαία Ελληνίδα ερμηνεύτρια, το οποίο ολοκληρώθηκε πριν λίγους μήνες. «Είναι μία ευτυχής συγκυρία η έκδοσή του με τη συμπλήρωση 100 χρόνων από τη Μικρασιατική Καταστροφή», τονίζει ο Σάκης Σερέφας, αφού είναι γνωστό πως η άρμενικής καταγωγής Νίνου γεννήθηκε πάνω στο καράβι που έφερνε την προσφυγική οικογένειά της από τη Σμύρνη στην Ελλάδα, ενώ αργότερα υπήρξε αντισωπευτική φωνή του μικρασιατικού, ρεμπέτικου και λαϊκού τραγουδιού.

«Έπρεπε πρώτα να την καταπιώ και μετά να τη μεταβολίσω σε λέξεις»

Χρειάστηκε να κάνει μία έρευνα για παραπάνω από έναν χρόνο, εντατική και επίμονη, προτού αρχίσει να σχηματίζει τη μορφή της μέσα της κι αρχίσει να γράφει.

«Έπρεπε πρώτα να την καταπιώ και μετά να τη μεταβολίσω σε λέξεις», λέει.

Κι αυτό που είδε να αναδύεται είναι ένα «λαμπερό μετέωρο» που έζησε μόλις 35 χρόνια, από τα οποία στάθηκε στο πάλλο καμιά δεκαριά όλα κι όλα. «Ένας άνθρωπος παλλόμενος από ένταση και μπρίο, που ερμήνευε τα τραγούδια της ολόσωμη κι όχι μόνο με το λαρύγγι της και που η μοίρα το έφερε έτσι ώστε η ζωή της να συνδεθεί με τις πιο τραγικές περιόδους της ιστορίας της Ελλάδας στον εικοστό αιώνα. Έτσι γεννήθηκε ο τίτλος του βιβλίου «Ο Άνθρωπος Μαρίκα», ευρηματικός και πρωτότυπος, που σου τσιγκλάει το μυαλό, σου δημιουργεί ερωτηματικά. «Ένας άνθρωπος που γεννήθηκε πάνω ο' εκείνο το καράβι, γι' αυτό και στο βιβλίο εικονίζονται τα βάσανα αυτών των προσφύγων στις χαμένες τους πατρίδες, οι συνθήκες πάνω στα καράβια που τους έφεραν εδώ μα και οι δυσκολίες που αντιμετώπιζαν στη νέα τους πατρίδα μέχρι να ορθοποδήσουν», επισημαίνει ο γνωστός συγγραφέας.

«Ένας άνθρωπος που πάλεψε σκληρά μόνη της στη ζωή και πέθανε με το παρόνομο πως 'κι ο ίσκιος μου με εγκατέλειψε' έχοντας γύρω της τα αγαπημένα συγγενικά της πρόσωπα μα όχι και τον άνθρωπο που θα ήθελε. Ένας άνθρωπος συμπονετικός και δοτικός, που λίγο καιρό πριν ξεψυχήσει πήγε βραδιάτικα με το αστικό λεωφορείο να τραγουδήσει για να ξεπληρώσει το σπiti της, ώπου κατέρρευσε μες στα αίματα πάνω στην πίστα. Ένας άνθρω-

πος-πυροτέχνημα που λάμπει ακόμα στο στερέωμα παρά το αστραπιαίο ολιγόχρονο πέρασμά της, κάτι που δεν νομίζω να το συναντούμε σε άλλον καλλιτέχνη στον ελληνικό χώρο. Ένας άνθρωπος που η μοναξιά, ο αγώνας της επιβίωσης, η πάλη της στη ζωή κι ο πόνος της την έκαναν να είναι μέσα μου ο Άνθρωπος Μαρίκα», υπογραμμίζει ο Σερέφας.

Δεν είναι η βιογραφία της Νίνου

Με αφορμή τη ζωή της Μαρίκας Νίνου το πεζογράφημα μιλά για την ιστορία της Ελλάδας από τη Μικρασιατική Καταστροφή μέχρι τη μεταπολεμικά χρόνια. Παρόλα αυτά δεν είναι η βιογραφία της Νίνου. «Δεν θα μπορούσε να είναι η βιογραφία της. Κανείς δεν μπορεί να γράψει τη βιογραφία της Νίνου. Για τον απλό λόγο πως τα στοιχεία που διαθέτουμε για τη ζωή της είναι ελάχιστα. Μερικές φωτογραφίες κι επιστολές και κάποιες μαρτυρίες ανθρώπων που συνενεργάστηκαν μαζί της και συγγενών της. Συν κάποια αποσπάσματα κινηματογραφικών ταινιών όπου τραγουδά στον Τζέιμς του Χοντρού κι αλλού. That's all, που λένε και στην Αμερική όπου πήγε για να παλέψει τον καρκίνο και να βγάλει λεφτά για τα ξεχρεώσει το σπιτάκι της. Είναι πράγματι απίστευτο πως για μία τόσο λαμπερή και φημισμένη, ακόμα και στην εποχή της, τραγουδίστρια, δεν υπάρχει κανένα έντυπο, σε καμία εφημερίδα, σε καμία μομπίνια ηχογράφησης ραδιοφωνικού σταθμού, ούτε μία, μα ούτε μία, συ-